

Beşinci Rapor

KANUNÎ MİRASÇILARIN MEMLEKET İHTİYAÇLARINA UYGUN BİR ŞEKİLDE DEĞİŞTİRİLMESİ LÜZUMU

Avukat Hasan Halis SUNGUR

Bana verilen mevzu Medenî Kanunumuzun kanunî mirascıların memleket ihtiyaçlarına uygun bir şekilde vücuda getirilmesi lüzumu hakkındadır. Kanunî Medenînin temel prensiplerine ve ruhuna katiyen halel gelmemek şartıyla ve bugünkü memleket ihtiyaçlarına uygun olarak değiştirilmesi icap eden birkaç maddesi vardır. Kısaca onları arzedeceğim.

1) Medenî Kanununun 439 ncu maddesine göre: «Birinci derecede mirasçılar müteveffanın fûruudur.» ve 440 nci maddesine göre de: «Fûruu olmıyan müteveffanın mirasçısı bana ve anasıdır.»

Bu hükümler memleketimizin ihtiyaç ve zaruretlerine lâyıkiyle cevap vermemektedir. Ve bilhassa müteveffanın baba ve anası ile büyük baba ve anasını müteveffanın mirasından mahrum etmektedir. Bu hal halkımızın ihtiyaçlarına uygun düşmediğinden ve zengin olarak ölen şahısların zaruret içinde bulunan baba ve analarını korumadıkları ve bakmadıkları hallerde ölümü ile mirasından istifade imkânını da ortadan kaldırdığından adalete aykırı bulunmakta ve behemehal mer'î hükümlerin değiştirilmesi ve memleketimizin ihtiyaçlarına uygun bir şekilde değiştirilmesi lüzum ve zarureti meydana çıkarmaktadır.

Binaenaleyh Medenî Kanununun 439 ve 440 nci maddelerinin, müteveffanın hayatta bulunan baba ve anası ile büyük baba ve anasının da mirasından istifade etmesini temin edecek şekilde değiştirilmesi icabeder.

Ezcümle Müteveffanın mirasının 1/8 inin mülkiyeti veyahut 1/4 ünün intifa hakkı baba ve anaya bırakılabilir. Müteveffanın mirasının 1/8 inin intifa hakkı da büyük baba ve anaya bırakılabilir.

2) Karı kocadan sağ kalanın hakkına mütedair Medenî kanununun 444 ncü maddesinde yazılı intifa hakkı, tatbikatta bazı müşküller doğurmaktadır. Ezcümle bu maddenin 2 nci fıkrasında; karı kocadan sağ kalan

mütevaffanın baba ve anası veya bunların füruu ile içtima etmesi halinde, mirasdan dörtte birinin mülkiyeti ile beraber yarısının intifa hakkına ve büyük baba ile büyük anaları ve bunların füruuları ile içtima eden karı veya koca terekeden yarısının mülkiyeti ile beraber dörtte birinin intifa hakkına sahip olacağı yazılıdır.

İşte bu hükmün tatbikatta arzettiği güçlükler dolayısıyla sözü geçen 2 nci fıkradaki intifa haklarının kaldırılması ve karı kocadan sağ kalanın mütevaffanın ana ve babasıyla veya bunların füruuıyla içtima etmesi halinde (Yani mirastan dörtte bir mülkiyet ve yarı intifa hakkı yerine) üçte bir mülkiyet verilmesi ve büyük babalar ve büyük analar veya bunların füruuyla içtima etmesi halinde (Mirastan yarısının mülkiyeti ile beraber dörtte birinin intifa hakkı yerine) terekeden yarısının veya beşte üçünün mülkiyetinin verilmesi uygun olur. Bu esasa göre 444 ncü maddenin değiştirilmesi tatbikatta rastlanan güçlükleri ortadan kaldıracak ve kanun, halkımızın ihtiyaçlarına uygun bir hale gelecektir.